

Κεφάλαιο 3

Κατανοούμε την πολιτική

1. Εισαγωγή: τι πρέπει να μάθουν οι μαθητές;

Ο στόχος της EDC/HRE είναι να μπορέσουν οι μαθητές να λάβουν μέρος στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων που επηρεάζουν τα συμφέροντά τους και την κοινότητα στο σύνολό της.

Μπορώ να αναλάβω δράση μόνο όταν έχω αποφασίσει, δηλαδή, όταν ξέρω τι θέλω. Με κάπως πιο αναλυτικούς όρους, θα πρέπει να έχω προσδιορίσει ή βάλει σε προτεραιότητα τα συμφέροντά μου ή θα πρέπει να έχω κρίνει ένα ζήτημα, μια σύγκρουση ή ένα πρόβλημα και να έχω αποφασίσει ποια γραμμή δράσης θα υποστηρίξω. Η κρίση απαιτεί με τη σειρά της κατανόηση, και η κατανόηση απαιτεί έγκυρες πληροφορίες.

Οι μαθητές θα πρέπει, συνεπώς, να κατανοήσουν σημαντικά πολιτικά θέματα - τόσο για προσωπικό τους όφελος (μαθαίνω «για» την πολιτική), αλλά και προκειμένου να μάθουν τις ικανότητες που τους επιτρέπουν να εργάζονται ανεξάρτητα για να κάνουν μόνοι τους τα απαραίτητα βήματα: την απόκτηση πληροφοριών, την ανάλυση και κατανόηση ενός πολιτικού ζητήματος ή προβλήματος, και τη διατύπωση κρίσης. Αυτό, στη συνέχεια, επιτρέπει σε έναν νεαρό πολίτη να συμμετέχει και να αναλαμβάνει δράση (μαθαίνω «για» τη δημοκρατική συμμετοχή).

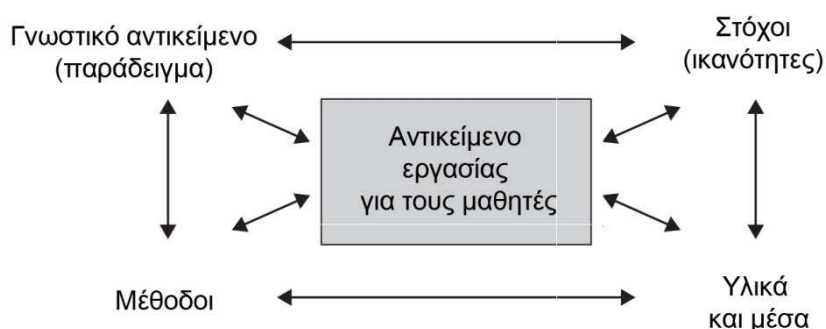
2. Αντικείμενο εργασίας και βασικά ερωτήματα για την κατανόηση της πολιτικής

2.1 Αντικείμενο εργασίας για εκπαιδευτικούς στην EDC/HRE

Σε όλους τους τομείς της διδασκαλίας και της μάθησης, όχι μόνο στην EDC/HRE, οι μαθητές κατανοούν καλύτερα πολύπλοκα θέματα μελετώντας καλά επιλεγμένα παραδείγματα. Τα εγχειρίδια του εκπαιδευτικού σε αυτή την έκδοση EDC/HRE για το δημοτικό, το γυμνάσιο και το λύκειο (Βιβλία II-V) εκφράζουν αυτή την αρχή σε κάθε κεφάλαιο και παρουσιάζουν διάφορες πιθανές προσεγγίσεις. Τα εγχειρίδια δείχνουν επίσης ότι τα παραδείγματα αυτά μπορούν να ληφθούν από το πλαίσιο της σχολικής διοίκησης ή της λήψης πολιτικών αποφάσεων σε οποιοδήποτε επίπεδο - ανάλογα με την ηλικία των μαθητών, το υλικό που είναι διαθέσιμο ή μπορεί να παραχθεί από τους μαθητές, και το επιθυμητό μαθησιακό αποτέλεσμα.

Αυτά τα παραδείγματα βασικά είναι δύο τύπων - η ανάλυση ενός πολιτικού προβλήματος ή ζητήματος, ή η ανάλυση μιας διαδικασίας λήψης πολιτικών αποφάσεων. Ο/η εκπαιδευτικός πρέπει να αποφασίσει ποια παραδείγματα είναι κατάλληλα και να διευκρινίσει τι υλικό είναι διαθέσιμο ή μπορεί να αποκτηθεί.

Η δουλειά του εκπαιδευτικού της EDC/HRE είναι να συνδέσει τα ακόλουθα στοιχεία καθώς σχεδιάζει μια σειρά μαθημάτων για την πολιτική:

Κανένας σχεδιασμός μαθήματος δεν είναι δυνατός χωρίς να σκεφτούμε όλα αυτά τα διδακτικά και μαθησιακά στοιχεία και τη διασύνδεσή τους. Μια αλλαγή σε μία θέση θα επηρεάσει τις άλλες. Από την άλλη πλευρά, το γνωστικό αντικείμενο μπορεί να αντικατασταθεί για την επίτευξη ενός συγκεκριμένου στόχου, και το αντίστροφο.

2.2 Βασικά ερωτήματα

- Τι θα πρέπει να είναι σε θέση οι μαθητές μου να κάνουν μετά από αυτή τη διδακτική ενότητα; Τι θα πρέπει να έχουν κατανοήσει και να είναι σε θέση να εξηγήσουν στους άλλους, και ποια κριτήρια θα πρέπει να είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν για να κρίνουν ένα πολιτικό ζήτημα;
- Με ποιο τρόπο μπορώ να αξιολογήσω την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους;
- Με ποιο τρόπο μπορούν οι μαθητές να χρησιμοποιήσουν την εμπειρία τους στην καθημερινή ζωή ή στο σχολείο για να κατανοήσουν την πολιτική;
- Πώς αντιλαμβάνονται οι μαθητές μου τη λήψη πολιτικών αποφάσεων;
- Σε ποιο βαθμό γνωρίζουν οι μαθητές μου τα συμφέροντά τους;
- Ποια τρέχοντα ζητήματα επηρεάζουν τους μαθητές μου;
- Ποια τρέχοντα ζητήματα μπορούν να καταλάβουν οι μαθητές μου;
- Συνδέονται αυτά τα ζητήματα με τη σχολική διοίκηση, ή την πολιτική σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό ή διεθνές επίπεδο;
- Πώς μπορώ να ενθαρρύνω τους μαθητές μου να συμμετέχουν στην επιλογή ενός θέματος;
- Ποια μέσα ή υλικά θα επιλέξω για να παρουσιάσω διαφορετικές απόψεις σχετικά με το θέμα;
- Ποια θέματα προς επίλυση θα δώσω στους μαθητές μου να δουλέψουν μόνοι τους;
- Ποια μπορεί να είναι η συμβολή των μαθητών μου;
- Ποιες βασικές έννοιες μπορούν να εφαρμόσουν στο θέμα ή ζήτημα;
- Τι απόψεις αναμένω να εκφράσουν μαθητές μου πάνω σε ένα θέμα;
- Ποια είναι η δική μου άποψη; Σε ποια κριτήρια έχω δώσει προτεραιότητα κατά την άποψή μου;
- Πώς θα εξασφαλίσω ότι δεν θα λειτουργήσω εις βάρος των μαθητών μου πείθοντας τους να υιοθετήσουν την άποψή μου;
- Με ποιο τρόπο θα μπορούσαν οι μαθητές μου να αναλάβουν δράση;

Κατανοούμε την πολιτική

Φάκελος εργασίας 1: Πώς μπορώ να χειριστώ το θέμα της πολιτικής στις τάξεις της EDC/HRE

Στην EDC/HRE, οι μαθητές πρέπει να μάθουν πώς να κατανοούν την πολιτική. Αλλά τι είναι η πολιτική; Τι είναι αυτό που κάνει ένα θέμα πολιτικό; Το παρακάτω παράδειγμα μπορεί να χρησιμεύσει ως εισαγωγή.

Μια περίπτωση

Μια μικρή πόλη σε μια αγροτική περιοχή έχει ένα σχολείο που εξυπηρετεί όχι μόνο τους μαθητές που ζουν στην πόλη, αλλά και αυτούς σε ακτίνα μέχρι 20 χιλιόμετρα. Για τη μεταφορά τους από το σπίτι στο σχολείο χρησιμοποιούν λεωφορείο. Η δημοτικές αρχές υποστηρίζουν οικογένειες με χαμηλό εισόδημα, ιδιαίτερα αν έχουν δύο ή περισσότερα παιδιά στο σχολείο. Οι οικογένειες λαμβάνουν για το λεωφορείο μια έκπτωση, που κυμαίνεται από 25% έως 75%.

Η οικονομική κρίση έχει πλέον οδηγήσει σε μια απότομη πτώση των φορολογικών εσόδων. Οι αντιπρόσωποι στο δημοτικό συμβούλιο συζητάνε τώρα πώς μπορούν να μειωθούν οι δαπάνες για να αποφευχθεί η χρηματοδότηση από πιστώσεις όσο το δυνατόν περισσότερο. Μερικοί σημαίνοντες πολιτικοί και σχολιαστές έχουν προτείνει να μειωθεί η έκπτωση για το λεωφορείο, ή ακόμα και να κοπεί εντελώς. Υποστηρίζουν ότι οι συνολικές περικοπές δαπανών είναι σημαντικές, αλλά είναι κατανεμημένες μεταξύ πολλών οικογενειών που έτσι δύσκολα θα "αισθανθούν το πρόβλημα". Όμως, πολλοί γονείς διαφωνούν με την άποψη αυτή και θέλουν το σύστημα των οικογενειακών ελαφρύνσεων να παραμείνει ως έχει.

Η ιστορία αυτή είναι φανταστική, αλλά πιθανώς αρκετά χαρακτηριστική όσον αφορά συζητήσεις σχετικά με τη μείωση των δημόσιων δαπανών σε περιόδους οικονομικής ύφεσης. Τι είναι πολιτικό σε σχέση με αυτή την ιστορία;

Ένα τρισδιάστατο μοντέλο πολιτικής

Διαφορετικοί ορισμοί για την έννοια της πολιτικής είναι δυνατοί. Ένας αρκετά κοινός ορισμός που είναι χρήσιμος για τη διδασκαλία και τη μάθηση εφαρμόζει ένα τρισδιάστατο μοντέλο πολιτικής: ζητήματα, αποφάσεις και θεσμικά όργανα.

Η διάσταση των πολιτικών ζητημάτων: στην πολιτική, οι άνθρωποι επιχειρηματολογούν για τα συμφέροντά τους ή σχετικά με το ερώτημα πώς ένα πρόβλημα ή ένα δίλημμα θα εντοπιστεί και επιλυθεί. Μερικές φορές οι άνθρωποι οργανώνονται σε ομάδες προκειμένου να εκφράσουν τα συλλογικά τους συμφέροντα. Η συζήτηση και η αντιπαράθεση είναι κάτι φυσιολογικό στην πολιτική. Αντιπροσωπεύουν διαφορετικά συμφέροντα και απόψεις σε μια πλουραλιστική κοινωνία, και κανείς δεν χρειάζεται να τις φοβάται αν τα θέματα επιλύονται ειρηνικά.

Η διάσταση της λήψης πολιτικών αποφάσεων: στην πολιτική, τα προβλήματα είναι επείγοντα - επηρεάζουν τα συμφέροντα της κοινότητας στο σύνολό της, ή μιας μεγάλης ομάδας ανθρώπων. Απαιτούν να ληφθούν μέτρα, ώστε η συζήτηση πρέπει να οδηγήσει σε μια απόφαση με επακόλουθη δράση.

Η θεσμική διάσταση της πολιτικής αναφέρεται στο πλαίσιο στο οποίο λαμβάνει χώρα η πολιτική. Ποιες αρμοδιότητες έχουν δοθεί σε ποιον; Πώς γίνονται οι εκλογές; Πώς θεσπίζονται οι νόμοι; Τι δικαιώματα έχει η κοινοβουλευτική αντιπολίτευση; Πώς τα άτομα και οι ομάδες ειδικών συμφερόντων επηρεάζουν αυτές τις πολιτικές διαδικασίες; Ως εκ τούτου, η διάσταση αυτή περιλαμβάνει το σύνταγμα, τους κανόνες και τους νόμους που καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο τα πολιτικά ζητήματα αντιμετωπίζονται ειρηνικά στις δημοκρατικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Μια ευρύτερη έννοια περιλαμβάνει επίσης μια πολιτιστική διάσταση, τις αξίες και τις στάσεις που διέπουν την πολιτική συμπεριφορά του πολίτη.

Βασικά ερωτήματα από τρεις πολιτικές προοπτικές

Οι τρεις διαστάσεις μας επιτρέπουν να δούμε την πολιτική από διαφορετικές προοπτικές. Αυτό βοηθά και βάζει τάξη στην πολυπλοκότητα που μπορεί να έχει ένα πολιτικό θέμα. Κάθε μία από αυτές τις τρεις πολιτικές προοπτικές οδηγεί σε ενδιαφέροντα βασικά ερωτήματα. Τα ερωτήματα που τίθενται εδώ χρησιμεύουν ως παράδειγμα και πρέπει να προσαρμόζονται ανάλογα με την περίπτωση που μελετάται.

Η διάσταση των πολιτικών ζητημάτων		Απαντήσεις		
Ποιο είναι το πρόβλημα που πρέπει να λυθεί;	Ο κίνδυνος της αύξησης του δημόσιου χρέους σε περιόδους οικονομικής ύφεσης			
Ποιοι εμπλέκονται, και τι στόχους ή συμφέροντα υποστηρίζουν;	Τοπικοί πολιτικοί: αποφεύγουν τις πιστώσεις με τη μείωση των δημοσίων δαπανών Οικογένειες με χαμηλό εισόδημα: συνέχιση της στήριξης των οικογενειών που έχουν ανάγκη			
Ποια ανθρώπινα δικαιώματα διακυβεύονται;	Ισότητα και μη διάκριση Δικαίωμα στην εκπαίδευση Δικαίωμα στην κοινωνική ασφάλιση			
Ποιες λύσεις έχουν προταθεί ή συζητούνται για την επίλυση του προβλήματος;	Μείωση ή κατάργηση της έκπτωσης στο εισιτήριο του σχολικού λεωφορείου για τις οικογένειες			
Η διάσταση της λήψης των πολιτικών αποφάσεων				
Ποιος συμμετέχει στη διαδικασία λήψης αποφάσεων;	Πολιτικοί	Σχολιαστές των μέσων επικοινωνίας	Οικογένειες	
Ποιος είναι σε συμφωνία ή διαφωνία με κάποιον άλλο;	Συμφωνούν με την πρόταση περικοπών των οικογενειακών επιδομάτων		Εναντιώνονται στις περικοπές	
Τι πιθανότητες έχουν οι διαφορετικοί παράγοντες να επηρεάσουν την τελική απόφαση;	Άμεση πρόσβαση στα μέλη του δημοτικού συμβουλίου		Μπορεί να βρουν υποστήριξη από τους πολίτες ή από τα μέσα επικοινωνίας	
Ποιος έχει περισσότερη δύναμη, ποιος έχει λιγότερη;	Αυτό εξαρτάται. Η ιστορία δεν δίνει καμία πληροφορία για το θέμα αυτό			
Ποιος έχει μεγαλύτερες ή μικρότερες πιθανότητες να πάρει με το μέρος του μια πλειοψηφία;	Οι πολιτικοί μπορούν να βρουν αρκετά εύκολα μια πλειοψηφία στο κοινοβούλιο. Ωστόσο, αν η απόφαση δεν είναι δημοφιλής, μπορεί να χάσουν την υποστήριξη στις επόμενες εκλογές και ως εκ τούτου ενδέχεται να φανούν προσεκτικοί			
Η θεσμική διάσταση (πλαίσιο)				
Ποιες βασικές αρχές του συντάγματος ή του νομοθετικού περιβάλλοντος είναι σχετικές ή εφαρμόζονται;	Έλεγχοι και ισολογισμοί, κράτος δικαίου, κοινωνική ασφάλιση, ελευθερία του τύπου, ελευθερία της έκφρασης (γονείς)			
Ποια είναι τα σχετικά διεθνή ή/και περιφερειακά πρότυπα για τα ανθρώπινα δικαιώματα;	Οικουμενική Διακήρυξη για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (1948) Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (1950) Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (1989)			

Ποια πολιτικά όργανα εμπλέκονται, και ποιες είναι οι εξουσίες των αποφάσεών τους;	Δημοτικό συμβούλιο ως νομοθέτης
Ποιοι νόμοι και νομικές αρχές πρέπει να εφαρμοστούν;	Η ιστορία δεν παρέχει καμιά σχετική πληροφορία. Αυτή είναι, ωστόσο, μια τυπική ερώτηση που πρέπει πάντα να τίθεται.

Πώς υποστηρίζει αυτή η ανάλυση την EDC/HRE?

Μια δομημένη και συστηματική ανάλυση ενός πολιτικού θέματος βοηθά τον/την εκπαιδευτικό στην προετοιμασία μαθημάτων για EDC/HRE, και τους μαθητές στην κατανόηση της πολιτικής.

Ο/η εκπαιδευτικός:

- μπορεί να αποφασίσει αν θα επικεντρωθεί σε μία μόνο διάσταση χρησιμοποιώντας μια συγκεκριμένη περίπτωση, όπως η παραπάνω, για να καταδείξει πώς λειτουργεί το σύστημα των πολιτικών θεσμών, πώς λαμβάνεται μια πολιτική απόφαση, ή τι είναι ένα πολιτικό ζήτημα και πώς αυτό μπορεί να επιλυθεί,
- μπορεί να μετατρέψει τη συγκεκριμένη περίπτωση σε ένα παιχνίδι λήψης αποφάσεων. Οι μαθητές παίζουν διαφορετικούς ρόλους, και διαπραγματεύονται μια λύση,
- αναπτύσσει μια πιο οξεία ματιά για τον εντοπισμό κατάλληλου υλικού για τα τρέχοντα θέματα στα μέσα επικοινωνίας.

Οι μαθητές:

- εκπαιδεύονται στις ικανότητές τους να κατανοούν και να επιλέγουν πληροφορίες σχετικά με πολιτικά θέματα, διαδικασίες λήψης αποφάσεων και πολιτικούς θεσμούς,
- μαθαίνουν να κάνουν ερωτήσεις που καθοδηγούν τις αναλυτικές τους ικανότητες,
- μαθαίνουν πώς να αντιμετωπίζουν πολύπλοκα θέματα, εστιάζοντας σε διαστάσεις αυτών κάθε φορά και αναλύοντάς τα από διαφορετικές οπτικές γωνίες.

Κατανοούμε την πολιτική

Φάκελος εργασίας 2: Πώς μπορώ να υποστηρίξω τους μαθητές μου στην άσκηση κριτικής για πολιτικά θέματα;

Ο κεντρικός στόχος της EDC/HRE είναι να μπορέσουν οι μαθητές να συμμετέχουν στην κοινότητά τους και στην πολιτική. Για να αναλάβουν δράση, οι μαθητές πρέπει να γνωρίζουν τι θέλουν να επιτύχουν. Οι στόχοι και οι στρατηγικές πολιτικής συμμετοχής στηρίζονται στην ανάλυση και την κριτική.

Πώς μπορούν οι εκπαιδευτικοί της EDC/HRE επομένως να υποστηρίξουν τους μαθητές τους στην άσκηση κριτικής για πολιτικά θέματα; Οι μαθητές ασκούν κριτική επί μονίμου βάσεως για ζητήματα και αποφάσεις, άλλοτε συναισθηματικά, άλλοτε διαισθητικά. Πώς μπορούν οι μαθητές να αναπτύξουν μια πιο αναστοχαστική προσέγγιση στην άσκηση κριτικής για πολιτικά θέματα;

Ποια κριτήρια είναι κατάλληλα για την άσκηση κριτικής για πολιτικά θέματα;

Η ίδια ιστορία που έχει ήδη χρησιμοποιηθεί στον προηγούμενο φάκελο εργασίας χρησιμοποιείται ως παράδειγμα για να καταδείξει πώς μπορούν να καθοριστούν κριτήρια για την άσκηση κριτικής για πολιτικά θέματα, σε αντίθεση και ισορροπία. Με τη χρήση της ίδιας ιστορίας, οι δύο φάκελοι εργασίας δείχνουν πώς ένα πολιτικό θέμα μπορεί να αναλυθεί από διάφορες προοπτικές. Η κριτική για πολιτικά θέματα επικεντρώνεται στη διάσταση των πολιτικών θεμάτων (βλ. τον προηγούμενο φάκελο εργασίας), διερευνώντας την σε μεγαλύτερο βάθος.

Μια περίπτωση

Μια μικρή πόλη σε μια αγροτική περιοχή έχει ένα σχολείο που εξυπηρετεί όχι μόνο τους μαθητές που ζουν στην πόλη, αλλά και αυτούς σε ακτίνα μέχρι 20 χιλιόμετρα. Για τη μεταφορά τους από το σπίτι στο σχολείο χρησιμοποιούν λεωφορείο. Η δημοτικές αρχές υποστηρίζουν οικογένειες με χαμηλό εισόδημα, ιδιαίτερα αν έχουν δύο ή περισσότερα παιδιά στο σχολείο. Οι οικογένειες λαμβάνουν για το λεωφορείο μια έκπτωση, που κυμαίνεται από 25% έως 75%.

Η οικονομική κρίση έχει πλέον οδηγήσει σε μια απότομη πτώση των φορολογικών εσόδων. Οι αντιπρόσωποι στο δημοτικό συμβούλιο συζητάνε τώρα πώς μπορούν να μειωθούν οι δαπάνες για να αποφευχθεί η χρηματοδότηση από πιστώσεις όσο το δυνατόν περισσότερο. Μερικοί σημαίνοντες πολιτικοί και σχολιαστές έχουν προτείνει να μειωθεί η έκπτωση για το λεωφορείο, ή ακόμα και να κοπεί εντελώς. Υποστηρίζουν ότι οι συνολικές περικοπές δαπανών είναι σημαντικές, αλλά είναι κατανεμημένες μεταξύ πολλών οικογενειών που έτσι δύσκολα θα "αισθανθούν το πρόβλημα". Όμως, πολλοί γονείς διαφωνούν με την άποψη αυτή και θέλουν το σύστημα των οικογενειακών ελαφρύνσεων να παραμείνει ως έχει.

Η ιστορία αυτή είναι φανταστική, αλλά πιθανώς αρκετά χαρακτηριστική όσον αφορά συζητήσεις σχετικά με τη μείωση των δημόσιων δαπανών σε περιόδους οικονομικής ύφεσης. Πώς θα κριθεί το θέμα αυτό;

Η τοπική αυτοδιοίκηση πρέπει να προσπαθήσει να επιτύχει δύο στόχους που είναι δύσκολο να επιτευχθούν ταυτόχρονα.

1. Οικογένειες με χαμηλό εισόδημα χρειάζονται στήριξη. Αυτό σημαίνει ότι ένα ορισμένο ποσό του προϋπολογισμού προορίζεται για οικογενειακές παροχές.
2. Η κυβέρνηση πρέπει να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της μείωσης των φορολογικών εσόδων σε μια περίοδο οικονομικής ύφεσης. Αυτό θέτει το ερώτημα σε τι βαθμό θα πρέπει να μειωθούν οι δαπάνες, συμπεριλαμβανομένων των οικογενειακών παροχών.

Οι στόχοι βρίσκονται σε σύγκρουση μεταξύ τους επειδή οι τρόποι επίτευξης τους αποκλείουν αμοιβαία ο ένας τον άλλο. Ενώ ο πρώτος απαιτεί δαπάνες, ο δεύτερος απαιτεί εξοικονόμηση. Η διέξοδος – χρηματοδότηση με χρέος - έχει σοβαρές ανεπιθύμητες συνέπειες. Παρέχει βραχυπρόθεσμη ανακούφιση,

αλλά οι πληρωμές των τόκων, καθώς και η αποπληρωμή του πιστωτικού δανείου, τείνει να πνίξει τα δημόσια οικονομικά. Επιπλέον, η πιστωτική χρηματοδότηση μπορεί να επιβαρύνει τον πληθωρισμό.

Δύο βασικά κριτήρια για να κρίνουμε πολιτικές αποφάσεις

Σε ένα δημοκρατικό κράτος, όχι μόνο οι πολιτικοί ηγέτες, αλλά και οι πολίτες, θα πρέπει να κρίνουν τις επιλογές στη λήψη αποφάσεων. Μόνο τότε οι πολίτες θα είναι σε θέση να υποστηρίξουν ή να αντιταχθούν στις αποφάσεις που λαμβάνονται από την κυβέρνηση. Μπορούμε να φανταστούμε την άσκηση πολιτικής κρίσης ως μια διαδικασία κονστρουκτιβιστικής σκέψης που μοιάζει με μια εσωτερική αντιπαράθεση επιχειρημάτων. Διαφορετικοί εσωτερικοί ομιλητές προτείνουν διαφορετικές αξίες ή αρχές που οδηγούν σε διαφορετικές αποφάσεις. Το άτομο είναι σαν ένα δικαστής που ακούει όλους τους ομιλητές, εξισορροπεί ή ιεραρχεί τα επιχειρήματά τους και στη συνέχεια βγάζει μια ετυμηγορία που ανοίγει έναν δρόμο δράσης. Μπορούμε να φανταστούμε μία ιδανικού τύπου εσωτερική αντιπαράθεση σχετικά με το πολιτικό θέμα για τα οικογενειακά επιδόματα όπως αυτή.

Πρώτος ομιλητής

Η κοινότητά μας υπερασπίζει σθεναρά τα ανθρώπινα δικαιώματα και έχει ενσωματώσει πολλά από αυτά στο σύνταγμά μας. Περιλαμβάνουν το δικαίωμα στην εκπαίδευση³⁰ και σε ένα επαρκές βιοτικό επίπεδο.³¹ Ιδιαίτερα οι οικογένειες απολαμβάνουν την προστασία του κράτους. Οι οικογένειες υπηρετούν την κοινωνία στο σύνολό της, αναλαμβάνοντας την ευθύνη για την ανατροφή της νέας γενιάς. Ως εκ τούτου, είμαστε δεσμευμένοι από την υποχρέωση να φροντίζουμε ιδιαίτερα για τις οικογένειες που ζουν με χαμηλά εισοδήματα. Ως εκ τούτου, είμαστε υποχρεωμένοι να φροντίζουμε ιδιαίτερα τις οικογένειες που ζουν με χαμηλά εισοδήματα. Για το λόγο αυτό απαιτώ οι ελαφρύνσεις για το ναύλο του σχολικού λεωφορείου να παραμείνουν άθικτες, ιδιαίτερα σε αυτές τις δύσκολες στιγμές.

Δεύτερος ομιλητής

Αναλαμβάνουμε την ευθύνη για την κοινότητα σημαίνει ότι πρέπει να προσδιορίσουμε τα προβλήματα και τους κινδύνους που μας απειλούν και να διασφαλίσουμε ότι θα τα λύσουμε. Σε μεσοπρόθεσμη βάση, δεν μπορούμε να ξοδεύουμε περισσότερα από όσα κερδίζουμε. Αν μειώνονται τα φορολογικά μας έσοδα, πρέπει να μειώνονται και οι δαπάνες μας. Κάνουμε χάρη στις οικογένειες αν χρηματοδοτούμε τα επιδόματά τους μέσω πιστώσεων. Όλοι τους, και ιδιαίτερα τα παιδιά τους, θα πρέπει να αποπληρώσουν το μερίδιό τους, συν τους τόκους. Μια αποτελεσματική λύση στο χρηματοδοτικό μας πρόβλημα θα εξυπηρετήσει όλους. Ζητώ λοιπόν να μειωθούν οι δαπάνες στο βαθμό που οι δαπάνες από πιστώσεις μπορούν να αποφευχθούν, και να ζητηθεί από τις οικογένειες να συνεισφέρουν το μερίδιό τους.

Περισσότεροι ομιλητές μπορούν να πάρουν το «βήμα» εκφράζοντας περισσότερες βασικές οπτικές γωνίες. Ένας τρίτος ομιλητής, για παράδειγμα, εξετάζει τις επιθυμητές και ανεπιθύμητες μακροπρόθεσμες επιπτώσεις της απόφασης όσον αφορά τη βιωσιμότητά της. Ποια είναι η επίδραση στον πλανήτη, τα συμφέροντα και τις συνθήκες διαβίωσης της επόμενης γενιάς, στην οικονομική ανάπτυξη, ή σε κοινωνικές ομάδες στο κάτω μέρος της κοινωνικής κλίμακας;

Δύο βασικές οπτικές στην άσκηση κριτικής για πολιτικά θέματα

Οι δύο πρώτοι ομιλητές επιχειρηματολόγησαν υπό το πρίσμα διαφορετικών αντιλήψεων για την ευθύνη. Ο ορισμός της ευθύνης του πρώτου ομιλητή ήταν κανονιστικό, με βάση το σύστημα αξιών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η φτώχεια αποτελεί μια σοβαρή παραβίαση της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και, ως εκ τούτου, το κράτος δεν πρέπει να μειώσει την στήριξη των οικογενειών με χαμηλό εισόδημα. Ο ορισμός της ευθύνης του δεύτερου ομιλητή δεν βασιζότανε στις αξίες, αλλά στο σκοπό. Η αποτελεσματική λύση ενός επείγοντος προβλήματος είναι σημαντική, και κανένα ταμπού δεν πρέπει να αποσπάσει την προσοχή από αυτή την προτεραιότητα.

Ο τρίτος αναφέρεται σε πλευρές και των δύο εξετάζοντας τις μακροπρόθεσμες συνέπειες της απόφασης.

30. Πρωτόκολλο της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (20 Μαρτίου 1952), Άρθρο 2.

31. Οικουμενική Διακήρυξη για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (10 Δεκεμβρίου 1948), Άρθρο 25.

Με απλά λόγια, οι άνθρωποι θέλουν να αντιμετωπίζονται ως άνθρωποι από την εξουσία και να έχουν λόγο ως προς το πώς διοικείται η χώρα (πρώτος ομιλητής), αλλά θέλουν και να κυβερνώνται καλά και αποτελεσματικά (δεύτερος ομιλητής).

Οι συζητήσεις μπορούν να οδηγήσουν σε αδιέξοδο εάν οι ομιλητές καταφύγουν σε διαφορετικά σημεία αναφοράς, όπως αξίες και σκοπό. Και τα δύο επιχειρήματα έχουν στέρεη βάση αλλά δεν "συναντώνται" αν δεν συνδεθούν μέσω μιας κοινής κριτικής βάσης.

Η κριτική ικανότητα για πολιτικά θέματα στις τάξεις της EDC/HRE

Στο σχολείο, οι μαθητές κάνουν χρήση της ελευθερίας της σκέψης και της γνώμης.³² Μαθητές που έχουν ακούσει τις εσωτερικές αντιπαραθέσεις επιχειρημάτων αποφασίζουν ελεύθερα. Ο/η εκπαιδευτικός δεν πρέπει να παρεμβαίνει ως ένας επιπλέον ομιλητής σε αυτή τη διαδικασία άσκησης κριτικής και να δίνει τη γνώμη του σχετικά με τη "σωστή" απόφαση.³³ Στη δημοκρατική πολιτική, κανείς δεν κατέχει απόλυτα πρότυπα κρίσης για τον καθορισμό της σωστής απόφασης. Ιδιαίτερως, δε, ο/η εκπαιδευτικός δεν πρέπει να κάνει κατήχηση ή να παροτρύνει τους μαθητές να αναλάβουν δράση με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, ή ακόμα και να αναλάβουν δράση γενικότερα. Αυτό επαφίεται στους μαθητές να το αποφασίσουν, κι όχι στον/στην εκπαιδευτικό.

Οι μαθητές είναι ως εκ τούτου ελεύθεροι στην επιλογή των κριτηρίων. Θα πρέπει να τα συνειδητοποιήσουν αναστοχαζόμενοι την πολιτική τους κρίση. Αυτό είναι ένα μεγάλο βήμα προς τα εμπρός, σε σχέση με την κρίση που βασίζεται σε συναισθήματα ή διαίσθηση ("καλή" και "κακή"). Σε ένα ακόμα πιο προχωρημένο επίπεδο, μπορούν να δώσουν τους λόγους για την επιλογή τους όσον αφορά τα κριτήρια.

Ωστόσο, οι μαθητές θα πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι στην πολιτική πρέπει να ληφθούν αποφάσεις, και στην πραγματικότητα, η μη κρίση ισοδυναμεί επίσης με απόφαση. Ως εκ τούτου, δεν είναι αρκετό να ακούνε την εσωτερική τους αντιπαράθεση επιχειρημάτων και να απορρίπτουν τους ομιλητές, χωρίς να αποφασίσουν ποια απόφαση θα πάρουν. Βασικά, όταν εξετάζουν συγκρουόμενους στόχους, όπως στην προκειμένη περίπτωση, οι μαθητές μπορούν:

- να βάλουν προτεραιότητες, δηλαδή, να αποφασίσουν να διατηρήσουν τις οικογενειακές ελαφρύνσεις ή να υιοθετήσουν μια πολιτική σφιχτής περικοπής δαπανών,
- να βρουν μια συμβιβαστική λύση: σε αυτή την περίπτωση, αυτό θα ισοδυναμούσε με ήπιες περικοπές στις οικογενειακές ελαφρύνσεις και μετρημένες δαπάνες επί πιστώσει. Σκεπτόμενοι πιο προσεκτικά πώς θα δαπανηθεί ένας μικρότερος προϋπολογισμός με τέτοιο τρόπο ώστε όσοι έχουν περισσότερη ανάγκη βοήθειας να εξακολουθούν να τη λαμβάνουν δίνει στις τεχνικές λεπτομέρειες μια νέα σημασία υπό το πρίσμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Διαφορετικές μέθοδοι, αλλά όχι όλες, βοηθούν τους μαθητές να σκέφτονται προσεκτικά σχετικά με ζητήματα που απαιτούν πολιτική κριτική ικανότητα. Αυτές περιλαμβάνουν:

- συνεδρίες ολομέλειας – κριτική σκέψη, αντιπαράθεση επιχειρημάτων (debate) και συζητήσεις,
- γραπτή εργασία με ανατροφοδότηση από τον/την εκπαιδευτικό,
- εργασιοκεντρική μάθηση που ακολουθείται από μια φάση επαναθεώρησης του θέματος και συζήτησης.

Τα θέματα που επιλέγει ο/η εκπαιδευτικός θα πρέπει να επιτρέπουν πειστικές επιλογές αμφιλεγόμενων απόψεων και να είναι μέσα στις δυνατότητές των μαθητών, δηλαδή όχι πολύ περίπλοκα. Τα θέματα της επικαιρότητας διεγείρουν το ενδιαφέρον των μαθητών, αλλά είναι πιο δύσκολα καθώς τόσο οι εκπαιδευτικοί όσο και οι μαθητές ενεργούν ως πρωτοπόροι.

32. Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (20 Νοεμβρίου 1989), Άρθρα 13, 14 και Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (4 Νοεμβρίου 1950), Άρθρα 9, 10.

33. Βλέπε τον φάκελο εργασίας για την επαγγελματική δεοντολογία των εκπαιδευτικών της EDC/HRE σε αυτό το βιβλίο.